

Nr 951

Av herr Grebäck m. fl., om inrättande av en professur vid lantbrukshögskolans avdelning för radiobiologi.

(Lika lydande med motion nr 834 i Första kammaren)

Lantbrukshögskolans radiobiologiska institution nyinrättades den 1 juli 1966 genom Kungl. Maj:ts beslut den 16 juni 1966 att omorganisera den dittillsvarande avdelningen för lantbrukets radiobiologi. Institutionens huvuduppgifter är forskning, undervisning, metodutveckling och rådgivning inom två huvudområden. Det första området gäller användningen av radioaktiva och stabila ledisotoper samt utnyttjandet av analystekniska förfaranden såsom magnetisk kärnresonans i den målinriktade forskningen vid högskolan. Hittills uppnådda resultat på detta område visar klart att man genom en ökad insats av de nämnda hjälpmedlen i förening med en därtill anpassad metodutveckling skulle kunna effektivisera forskningsarbetet inom ett flertal praktiskt betydelsefulla områden såsom växtförädling, växtskydd, naturvård, växtnäringslära etc.

Det andra området gäller strålningsekologi och strålningsbiologi av speciell betydelse för vårt lands livsmedelsproduktion. Arbetet syftar här till att klarlägga den kvantitativa transporten av radioaktivt material, som spritts i atmosfären till följd av kärnladdningssprängningar eller atomolyckor, genom olika livsmedelskedjor till människan. Man undersöker också vilka praktiska åtgärder som kan vidtagas för att begränsa transporten av dessa radioaktiva ämnen genom livsmedelskedjorna. Denna forskning, som sker i intimt samarbete med statens strålskyddsinstitut, försvarets forskningsanstalt (FOA) och forskare vid veterinärhögskolan, är således av den största betydelse för vår strålskyddsberedskap inte enbart med hänsyn till risken för ett kärnvapenkrig utan även för den planerade utbyggnaden av kärnkraft inom vårt land.

Strålskyddsberedskapen på lantbrukets område är av en utomordentlig vikt, så att skadegörelsen på vårt lands primära resurser för livsmedelsproduktion kan begränsas i händelse av ett kärnvapenkrig eller en mera omfattande reaktorolycka, liksom behovet av metodutveckling för ökat utnyttjande av ledisotoper, strålkällor och analysmetodik grundad på andra kärnfysikaliska fenomen, t. ex. magnetisk kärnresonans, som hjälpmedel inom forskningen vid lantbrukshögskolan.

Den sistnämnda uppgiften är synnerligen väsentlig, enär det t. ex. genom

att i viss utsträckning ersätta gängse fältförsök med en lämplig kombination av s. k. ramförsök enligt en vid institutionen utvecklad ny metod i förening med användning av ledisopteknik synes vara möjligt att säkrare, snabbare och avgjort billigare än med hittills använd metodik bearbeta en rad aktuella växtnäringsproblem.

Institutionens forskningsprogram är för närvarande mycket stort och resultaten lovande. De personella resurser som står till förfogande är emellertid ytterst otillfredsställande. Institutionens personalstab omfattar således endast 1 laborator, 1 förste amanuens, 1 ingenjör och 1 förste laboratorieassistent. Övrig personal, oundgängligen nödvändig för institutionens arbetsuppgifter, har sedan ett flertal år avlönats med forskningsanslag från jordbrukets forskningsråd, statens råd för atomforskning och försvarets forskningsanstalt. Fortsatta anslag från de nämnda forskningsråden för avlöning av denna personal synes ej kunna påräknas efter den 1 juli 1969. Från FOA kan självfallet påräknas anslag för avlöning av personal endast i fråga om beställda uppdrag.

Då den personal som nu arbetar vid institutionen täcker ett permanent personalbehov är den nuvarande situationen både ur institutionens och ur den berörda personalens synpunkt helt otillfredsställande, och läget blir vid budgetårsskiftet 1969/70, då anslagen från forskningsråden kan förväntas starkt reducerade, akut.

Det är här fråga om personal som har mångårig specialträning i radiologiskt arbete och som är omistlig för det fortsatta arbetet. En omvandling av de nuvarande arvodesbefattningarna på forskningsanslag till befattningar på högskolans stat är därför med det snaraste nödvändig.

Institutionsföreståndarens arbetsuppgifter är desamma som vid övriga högskolans institutioner. I sitt anslagsäskande framhåller högskolans styrelse att med hänsyn till radiobiologins stora betydelse ämnet bör företräddas av en professor. Laboraturen i ämnet kan då samtidigt dras in. Detta skulle i så fall innebära en kostnadsökning om 8 000 kr.

Med hänsyn till den utveckling som är att motse på radiobiologins område får vi därför hemställa,

att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att vid lantbrukshögskolans avdelning för lantbrukets radiobiologi i stället för en tjänst som laborator i U 22 inrätta en tjänst som professor i U 27.

Stockholm den 28 januari 1969

Erik Grebäck (cp)

Elias Jönsson (fp)

Blenda Ljungberg (m)

i Ingemarsgården